

Araç ve Ekipman Bedeli İçin Konulan Cezai Şartta İndirim Yapılması

Mahmut Çolak

İş ve Sosyal Güvenlik Danışmanı

Tarih: 12.03.2026

Kaynak: Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 04.11.2025 tarihli ve E: 2025/5409, K: 2025/8445 sayılı kararı

Kısa Cevap

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, iş sözleşmesinin cezai şart maddesi içinde düzenlenen ve **cezai şart niteliğinde olan araç bedeli ve ekipman bedeli alacaklarından da**, cezai şarta uygulanan indirimle **aynı oranda indirim yapılması gerektiğine** karar vermiştir. Somut olayda İlk Derece Mahkemesinin cezai şart alacağından **%60 oranında** indirim yapması isabetli bulunmuş; aynı indirimin araç ve ekipman bedeli alacaklarına uygulanmaması **bozma sebebi** sayılmıştır.

Kararın Künyesi

Bilgi	Değer
Daire	Yargıtay 9. Hukuk Dairesi
Esas / Karar	2025/5409 E., 2025/8445 K.
Karar tarihi	04.11.2025 (oy birliği)
Uyuşmazlık	Feshin haklı nedene dayanıp dayanmadığı, cezai şarttan kaynaklı tazminata hak kazanılıp kazanılmadığı ve indirim oranı , manevi tazminat ile kira bedeli alacağının ispatı
Sonuç	Bölge Adliye Mahkemesi kararının ortadan kaldırılması , İlk Derece Mahkemesi kararının bozulması

İş Hukukunda Cezai Şart

Kararda cezai şart, “mevcut borcun ifa edilmemesi veya eksik ifası hâlinde ödenmesi gereken mali değeri haiz ayrı bir edim” olarak tanımlanmıştır. Daire, uygulanacak hukuku şöyle kurmaktadır:

- **4857’de hüküm yok.** 4857 sayılı İş Kanunu’nda cezai şarta ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır.
- **Genel kanun uygulanır.** 6098 sayılı Kanun genel kanun niteliğinde olduğundan, iş kanunlarında hüküm bulunmayan hâllerde **niteliğine uygun düştüğü ölçüde** uygulanır.
- **Tek yanlı cezai şart geçersizdir.** 6098 sayılı Kanun’un 420’nci maddesi: “Hizmet sözleşmelerine sadece işçi aleyhine konulan ceza koşulu geçersizdir.” Buna göre sadece işçi aleyhine konulan cezai şartlar geçersiz, **işçi lehine konulanlar geçerlidir.**

Cezai Şartın Tipik Kullanım Alanları

Karara göre iş hukukunda cezai şart genellikle şu amaçlarla kararlaştırılır:

- İş sözleşmesinin **belirli sürenin bitimine kadar haklı neden olmaksızın feshini önlemek,**
- Eğitim verilen işçinin **asgari çalışma şartına** uyulmaması hâlinde **eğitim giderlerini geri talep edebilmek,**
- **Rekabet yasağı** sözleşmesine uygun davranılmasını sağlamak.

Karar ayrıca, **asgari süreli sözleşmelerde cezai şart konulamayacağı yönünde bir düzenleme bulunmadığını;** bu tür iş sözleşmelerinde cezai şart içeren hükümlerin, sadece işçi aleyhine öngörülmemişse geçerli kabul edilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Hâkimin İndirim Yetkisi

6098 sayılı Kanun’un 182’nci maddesi, cezanın miktarı ve indirimi bakımından şu düzeni kurar:

“Taraflar, cezanın miktarını serbestçe belirleyebilirler. ... **Hâkim, aşırı gördüğü ceza koşulunu kendiliğinden indirir.**”

Bu, taleple bağlı olmayan bir yetkidir: indirim talep edilmese dahi hâkim aşırı bulduğu cezai şartı kendiliğinden indirir.

Somut Uyuşmazlık ve Bozma Sebebi

- **Fesih.** İş sözleşmesinin davacı işçi tarafından **haklı nedenle feshedildiği** anlaşılmıştır.
- **Cezai şart ve indirim.** İlk Derece Mahkemesince davacı lehine cezai şart alacağına hükmedilmesi ve 6098 sayılı Kanun’un 182’nci maddesinin son fıkrası gereği **%60 oranında**

İndirim yapılması isabetli bulunmuştur. Davacı vekilinin “indirim oranı yüksek” yönündeki temyiz itirazı yerinde görülmemiştir.

- **Bozma sebebi.** Cezai şarta ilişkin madde içinde düzenlenen ve **cezai şart niteliğinde olan araç bedeli ile ekipman bedeli alacaklarından aynı oranda indirim yapılmadan** hüküm kurulması hatalı bulunmuştur.

İşverenler ve İşçiler İçin Pratik Sonuçlar

- **Madde başlığı değil, niteliği belirleyicidir.** Sözleşmede “araç bedeli” veya “ekipman bedeli” adıyla geçse de, cezai şart maddesi içinde düzenlenmiş ve cezai şart niteliğindeyse aynı indirim rejimine tabidir.
- **İndirim kendiliğinden uygulanır.** Cezai şart tutarı belirlenirken, hâkimin aşırı bulduğu kısmı re’sen indireceği göz önünde tutulmalıdır.
- **Karşılıklılık şarttır.** Yalnızca işçi aleyhine kurgulanan cezai şart hükümleri geçersizdir; sözleşme taslakları bu yönden gözden geçirilmelidir.
- **Kalem kalem tutarlılık.** Aynı sözleşme maddesinde birden çok alacak kalemi düzenlenmişse, hükmedilen indirimin tüm kalemlere tutarlı biçimde uygulanması gerekir.

Sık Sorulan Sorular

Karar neyi bozdu?

Cezai şart niteliğindeki araç ve ekipman bedeli alacaklarından, cezai şarta uygulanan %60 indirimin uygulanmamasını.

%60’lık indirim isabetli bulundu mu?

Evet. Davacının “indirim oranı yüksek” yönündeki temyiz itirazı yerinde görülmemiştir.

Cezai şartın dayanağı hangi kanundur?

4857 sayılı İş Kanunu’nda hüküm bulunmadığından, niteliğine uygun düştüğü ölçüde 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu (md. 182 ve 420).

Sadece işçi aleyhine cezai şart konulabilir mi?

Konulamaz. 6098 sayılı Kanun md. 420 uyarınca hizmet sözleşmelerine sadece işçi aleyhine konulan ceza koşulu geçersizdir.

İndirim için talep gerekli mi?

Gerekli değildir. Hâkim, aşırı gördüğü ceza koşulunu kendiliğinden indirir.

Asgari süreli sözleşmede cezai şart geçerli mi?

Karara göre asgari süreli sözleşmelerde cezai şart konulamayacağına dair bir düzenleme yoktur; sadece işçi aleyhine öngörülmemişse geçerlidir.

Resmî Kaynaklar

- Yargıtay Karar Arama — 9. Hukuk Dairesi, 2025/5409 E., 2025/8445 K., 04.11.2025
- 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu (182 ve 420'nci maddeler)
- 4857 sayılı İş Kanunu

Bu sirküler genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Somut uygulama öncesinde ilgili resmî kaynakların güncel hâli ve şirketin özel koşulları ayrıca değerlendirilmelidir.

PROZON'DAN

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirkülerleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/arac-ve-ekipman-bedeli-icin-konulan-cezai-sartta-indirim-yapilmasi/> adresindeki sirkülerden 21.09.2026 04:28 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net